

K Ú R I A

Bhar.I.364/2012/8. szám

A Kúria a Budapesten, 2012. év június hó 5. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt **a terheltek** ellen indított büntetőügyben a másodfellebbezést elbírálva a Debreceni Ítéltábla Bf.III.232/2011/10. számú ítéletét az **I. és II. rendű** vádlottra vonatkozó részében helybenhagyja azzal, hogy azt az ítéltábla tárgyaláson hozta meg.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság a 2010. december 8. napján kelt 6.B.513/2006/189. számú ítéletében bűnösnek mondta ki

- az I. r. vádlottat a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettében, a Btk. 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétségében, valamint a Btk. 289. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti számvitel rendje megsértésének vétségében;

- a II. r. vádlottat a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettében, és a Btk. 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétségében, mint bűnsegédet.

Ezért halmazati büntetésül az I. r. vádlottat három évi börtönbüntetésre és négy évi közügyektől eltiltásra, valamint 4.000.000 forint pénzmellékbüntetésre, a II. r. vádlottat két év hat hónapi börtönbüntetésre, három évi közügyektől eltiltásra és 3.000.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte. Rendelkezett a pénzmellékbüntetés átváltoztatásáról, amennyiben azt a vádlottak nem fizetnék meg, a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész a bűncselekmények minősítését is sérelmezve a vádlottak terhére súlyosításért, az I. r. vádlott a büntetés enyhítése, védője a vádlott felmentése, másodlagosan a büntetés enyhítése, a II. r. vádlott és védője pedig a vádlott felmentése, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében jelentettek be fellebbezést.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség az ügyészi fellebbezést a büntetés súlyosítására vonatkozó részében fenntartva indítványozta, hogy az ítéeltábla mind az I. rendű, mind a II. rendű vádlottal szemben súlyosítsa a kiszabott fő- és mellékbüntetések, és az I. r. vádlottal szemben rendeljen el 157.063.101 forint összegű vagyonekbebiztosítást.

A bejelentett fellebbezésekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla a 2011. november 17. napján kelt Bf.III.232/2011/10. számú ítéletével az első fokú határozatot felbírálta, és mind az I. r., mind a II. r. vádlottat felmentette a terhükre megállapított valamennyi bűncselekmény vádjá alól.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség fellebbezést jelentett be az I. és a II. r. vádlottak terhére, bűnösségük megállapítása és velük szemben büntetés kiszabása érdekében. Fellebbezésének írásban előterjesztett indokolásában azonban arra hivatkozott, hogy a másodfokon eljáró ítéltábla olyan mértékben nem tett eleget indokolási kötelezettségének, hogy emiatt határozata felülbírálatra alkalmatlan; ezért annak hatályon kívül helyezésére és új másodfokú eljárás elrendelésére tett indítványt.

A Legfőbb Ügyészség az ügyészi fellebbezéssel egyezően tette meg indítványát (Bf.IX.152/2004.).

A védő a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Hivatkozott arra, hogy a polgári jog szerint írásbeli szerződés kötése a tényállásbeli esetekben nem kötelező, az ügyvezetők pedig soha nem járnak el személyesen a megrendelések során; kereskedelmi szerződés helyett megrendelések útján történik a beépítendő anyagok vásárlása.

A fellebbezés az alábbiak szerint nem megalapozott.

A Kúria, mint harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott

másodfokú ítéletet a Be. 387. § (1) bekezdésére figyelemmel az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy mind az első, mind a másodfokú bíróság maradéktalanul betartotta az eljárási törvény rendelkezéseit.

A másodfokú bíróság az első fokú bíróság által megállapított tényállást azonban részben megalapozatlannak találta. Ezért tárgyalást tűzött ki, és azon bizonyítást vett fel. (Ennek megfelelően ügydöntő határozatát helyesen - szemben a másodfokú határozat fejrészeiben rögzítettekkel - tárgyaláson hozta meg).

Ennek során az első fokú ítéleti tényállást részben kiegészítette, részben helyesbítette; erre - figyelemmel a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára - részben a felvett bizonyítás, részben az iratok tartalma alapján, továbbá ténybeli következtetés útján került sor, illetve a 352. § (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján - bár e rendelkezést nem hívta fel - az első fokú bíróságtól eltérően értékelte a bizonyítékokat, és (elsősorban az I. r. és a II. r. vádlottak tudattartamára vonatkozóan) az irányadó tényeket az első fokú bíróságtól eltérően állapította meg.

Ennek kapcsán megjegyzi a Kúria, hogy miután ebben az ügyben az ítélet tábla által a tudattartammal kapcsolatban megállapított tények - azaz az arra vonatkozóak, hogy rendelkeztek-e a vádlottak és ha igen, milyen ismeretekkel a hamis számlákban szereplő cégek fiktív voltáról, illetve a számlák hamis voltáról - nem az elkövetőknek a bűncselekményre vonatkozó érzelmi, pszichikai viszonyulásával vannak kapcsolatban, azok nem is a jogi következtetések, hanem a tényállás részét képezőek.

Nem volt ugyanakkor eljárásjogi akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság a történeti tényállás pontosítása és részben eltérő megállapítása mellett az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérő jogi következtetést vonjon le a terheltek bűnössége kérdésében.

A legfőbb ügyészi állásponttal ellentétben nem volt törvénysértő az eltérő tényállás megállapítása.

A Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja szerint megalapozatlanság

esetén a másodfokú bíróság az iratok tartalma, ténybeli következtetés, vagy felvett bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, ha a terhelt felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye. A másodfokú bíróságnak ezen szabály alapján törvényes lehetősége volt az első fokú ítélet tényállásától eltérő tényállást megállapítani, és ezt kellően meg is indokolta.

Ezért a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem volt megállapítható.

Ezt a bizonyítékok indokolt mérlegelésével megállapított tényállást a Kúria megalapozottnak találta, az összhangban áll az iratok tartalmával, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, ekként az a Be. 388. § (1) bekezdésére figyelemmel a harmadfokú eljárásban is irányadó.

Erre a tényállásra figyelemmel a Kúria a felmentő rendelkezéseket megalapozottnak találta.

Az első fokú bíróság - a másodfokon eljáró ítélőtábla által sem vitatott tényként - helytállóan állapította meg, hogy az a nyolc gazdasági társaság, amely a TT Kft. szállítójaként szerepelt, és amelyek kibocsátották azt a 258 számlát, amellyel összefüggésben az I. r. és a II. r. vádlott bűnösségét az első fokú bíróság meg is állapította, saját néven nem folytatott gazdasági tevékenységet.

Ugyanígy nem vitatható az sem, hogy a TT Kft. valós gazdasági tevékenységet folytatott, és ennek során azokat a távközlési alapanyagokat, amelyeket tevékenysége során felhasznált és amelyekkel kapcsolatban a nyolc fiktív társaságtól szerzett számlákat csatolta a könyvelésében, nem ezektől a fiktív társaságoktól származtak.

Az ezekből a tényekből az első fokú bíróság által levont további (elsősorban a vádlottaknak a fiktív gazdasági társaságokkal kapcsolatos tudattartamára vonatkozó), a másodfokú bíróság által mellőzött tények azonban nem helytállóak; ezek a ténybeli következtetések ugyanis nem illeszthetők zárt logikai láncba.

Azt az eljárás során nem sikerült felderíteni, hogy kik voltak a TT Kft. által beszerzett áruk tényleges szállítói, és nem állapította

meg - mert erre nem is volt lehetősége - az első fokú bíróság azt sem, hogy mi indokolta a ténylegesen beszerzett és fel is használt anyagokról a hamis számlák kiállítását, azokat miért nem a tényleges szállítók nyújtották be.

Azt sem sikerült felderíteni, hogy amennyiben a TT Kft. nem az I. r. és a II. r. vádlott által állított módon, illetve az általuk megjelölt személyen keresztül szerezte be az alapanyagokat, akkor az miként történt, és azt sem, hogy milyen kapcsolatban álltak e vádlottak a fiktív gazdasági társaságokat képviselő, illetve alapításukban részt vevő társaikkal.

Ennek ellenére tényként állapította meg az első fokon eljáró bíróság, hogy az I. r. és a II. r. vádlott tisztában volt ennek a nyolc társaságnak a fiktív voltaival és azzal, hogy nem a valódi szállítóktól származó, és ily módon valótlan tartalmú bizonylatok kerültek be a könyvelésbe, és azokat annak érdekében használták fel, hogy a kft. által fizetendő ÁFA e számlák ÁFA-tartalmával csökkenthető legyen (első fokú ítélet 49. oldal 50. oldal első bekezdés).

Ezeket a ténymegállapításokat főleg azzal indokolta, hogy az I. és II. r. vádlottak védekezése elfogadhatatlan. Megítélése szerint ezt több körülmény is igazolta. Így a fiktív cégekkel nem kötött a TT Kft. írásbeli szerződést, holott partnereivel - legalábbis a megrendelőikkel - egyébként írásban szerződött, pályázatokat készített, részben pedig a csaknem két éven át - egyetlen további cégen túl - kizárólag ezeknek utalt át jelentős összegeket, és emiatt az írásbeli szerződés elvárható lett volna (első fokú ítélet 49. oldal utolsó bekezdés, 50. oldal első bekezdés). Hivatkozott arra is, hogy ezekről a cégekről más, hasonló tevékenységet folytató társaságok tanúként meghallgatott képviselői nem is tudtak, és teljesen életszerűtlennek tartotta azt, hogy az ezeket a társaságokat képviselő személlyel a II. r. vádlott kizárólag a saját telefonján tartotta a kapcsolatot, nem pedig a kft. „céges” készülékén keresztül, ugyanakkor annak telefonszámát nem tudta megmondani.

A fentiekből azt a következtetést is levonta, hogy minderre a valós szállítók kilétének elkerülése érdekében volt szükség (első fokú ítélet 50. oldal első bekezdés).

E következtetések alátámasztására azonban nem állt rendelkezésére a vádlottak védekezését cáfoló közvetlen bizonyíték - így sem

tanúvallomás, sem szakértői vélemény, sem okirati vagy tárgyi bizonyíték -, csak közvetett bizonyítékok alapján következtetett minderre és ezen keresztül az I. r. és a II. r. vádlott bűnösségére is.

A könyvszakértő megállapításai is kitértek arra, hogy könyvszakértői módszerrel a számlák fikтивitását nem lehet megítélni. A terhelti cég pedig ténylegesen működő gazdasági társaság volt, tényleges költségekkel és tényleges árbevételel. Tárgyalási meghallgatásán a szakértő arra is kitért, hogy hihető gazdasági eseményekről szóltak a számlák.

Ezen túl önmagában az, hogy a vádlottak által SP-nek nevezett és előadásuk szerint a nyolc fikтив cég nevében eljáró személynek a kilétét nem lehetett felderíteni, még akkor sem teszi kétséget kizáró bizonyossággal megállapíthatóvá azt, hogy e személy nem is létezett, ha a rá vonatkozó vádlotti vallomásban hiányosságok voltak felfedezhetőek. A fentiek alapján ugyanis nem zárható ki az, hogy valaki anélkül, hogy a valódi szállítók kilétét felfedte volna, magát SP-nek kiadva tartott üzleti kapcsolatot a II. r. vádlottal, és szállított árut a gazdasági társaságnak azt a látszatot keltve, hogy a fikтив cégek nevében jár el.

Ugyanígy nem elegendő a vádlottak védekezésének megdöntésére az a körülmény, hogy nem kötöttek a szállításokról írásbeli szerződést, különösen arra figyelemmel, hogy azt jogszabály nem is írta elő.

Természetesen kétségeket ébreszthet a vádlottak szavahihetőségét illetően az a körülmény is, hogy a SP-nek nevezett üzletkötő telefonszámát a II. r. vádlott nem tudta megjelölni, ahogy az is, hogy az áruk szállítását végző járművekre vonatkozó előadása kapcsán is merültek fel kételyek.

Azonban az első fokú bíróság által értékelt közvetett bizonyítékokból - ahogy azt az ítéletábla is kifejtette - a vádlottak védekezése kapcsán felmerülő aggályok ellenére sem vonható le egyértelmű következtetés arra, hogy a vádlottak milyen ismeretek birtokában voltak az áruk származását illetően.

Ahogy arra ugyanis az ítéletábra is utalt a könyvszakértői véleményre hivatkozva: a TT.Kft. a vád tárgyát képező számlákon szereplő árukat fel is használta, az azokon feltüntetett áruk a kft. által kibocsátott számlákon feltüntetettekkel gyakorlatilag megegyeztek (másodfokú határozat 6. oldal negyedik bekezdés).

Miután az nem volt megállapítható, hogy az áruk szállítói ténylegesen kik voltak, azok a közvetett bizonyítékok, amelyeket az első fokú bíróság a tényállás megállapításánál figyelembe vett, nem alkottak olyan zárt logikai láncot, amely alapján kétséget kizáró módon megállapítható lett volna, hogy a beszerzésekre nem a vádlottak által előadottak szerint került sor, és az áruk valódi származásáról és a felhasznált számlák valótlan voltáról a vádlottak szükségszerűen ismeretekkel rendelkeztek.

Az, hogy a vádlottaknak a másodfokú tárgyaláson tett, az általuk SP-ként megnevezett személyre, illetve a II. r. vádlottnak a korábbi telefonjára vonatkozó előadása esetlegesen aggályos, szintén nem tette logikailag olyan zárt láncná a bizonyítékokat, amelyek alapján egyértelműen meg lehetett volna állapítani a bűnösségüket megalapozó tényeket.

Az állandó bírói gyakorlat szerint a bűnösséget megalapozó tényállás megállapítására a közvetett bizonyítékok csak akkor alkalmasak, ha a bizonyítandó tényen kívül minden más tény lehetősége kizárt. Amennyiben nem zárható ki, hogy a vádlottak védekezésének is megfelelhetnek a tények, vagy akár attól eltérően, de más tényekre is lehet azokból következtetni, azok nem alkotnak zárt logikai láncot, és nem alkalmasak a bűnösség kétséget kizáró módon történő bizonyítására. (Ennek megfelelően foglalt állást a Legfelsőbb Bíróság a BH 2003/145. szám alatt közzétett eseti döntésében is.)

Miután a bizonyítékok nem voltak elegendőek annak a kétséget kizáró módon történő megállapítására, hogy a kft. által felhasznált anyagokat a II. r. vádlott nem szerezhette be az általa SP-nek nevezett személytől, és a vád tárgyává tett számlák valótlanásával ő is és az I. r. vádlott is tisztában volt, nem nyert kétséget kizáró módon bizonyítást az sem, hogy ennek tudatában használta fel az I. r. vádlott a valótlan számlákat a kft. ÁFA-fizetési

kötelezettségének csökkentése érdekében, és így jogellenesen csökkentette ÁFA-adónemben az adóbevételt 1999-2003. közötti időszakban 157 063 101 forinttal.

Lényegében ezzel összhangban áll a másodfokú határozat indokolása is.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

A fellebbezés kizártságára vonatkozó rendelkezés a Be. 3. § (4) bekezdésén alapul.

Budapest, 2012. június 5.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s. k.
előadó bíró, Dr. Belegi József s. k. bíró

A Debreceni Ítéltábla Bf.III.232/2011/10. számú ítélete az I. rendű és a II. rendű vádlottra vonatkozó részében a Kúria Bhar.I.364/2012/8. számú végzése folytán 2012. év június hó 5. napjával kezdődő hatállyal jogerős.

Dr. Mészár Róza s. k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő
MTné